

Tasa-arvo ja Yhdenvertaisuussuunnitelma

Kuopion Lasten Sirkus ry

Johdanto

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, että oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tämä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisältää Kuopion Sirkuksen linjaukset siitä, miten edistämme tasa-arvoa ja puutumme syrjintään.

Mitä tarkoittaa tasa-arvo? Mitä on yhdenvertaisuus?

Tasa-arvolla tarkoitetaan kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä. Tasa-arvolain tarkoituksena on edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja estää siihen perustuva syrjintä. Henkilöä ei saa asettaa sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella muita epäedullisempaan asemaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai muussa oppilaitoksen toiminnassa.

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän

- sukupuolestaan,
- iästään,
- etnisestä tai kansallisesta alkuperästään,
- kansalaisuudestaan,
- kielestään,
- uskonnosta tai vakaumuksestaan,
- mielipiteestään,
- vammastaan,
- terveydentilastaan (niin fyysisestä kuin psyykkisestä),
- seksuaalisesta suuntautumisestaan,
- tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Mitä on syrjintä? Mitä on häirintä?

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat johonkin eri ryhmään. Syrjintää voi olla yksi teko tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta synnyttävistä käytännöistä ja säännöistä. Jos näennäisesti neutraali käytäntö tai kohtelu johtaa syrjivään lopputulokseen, puhutaan välillisestä syrjinnästä.

Häirinnällä tarkoitetaan henkilön tai ryhmän arvon koskemattomuuden tarkoituksellista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri.

Tyypillisiä syrjinnän ja häirinnän ilmenemismuotoja ovat syrjään jättäminen, vitsailun tai vähättelyn kohteeksi joutuminen, nimittely, poikkeavaksi leimaaminen, sekä väkivallalla uhkailu.

Sekä välillinen ja välitön syrjintä, että häirintä ovat oppilaitoksessamme kiellettyjä. Syrjintään puututaan aina välittömästi ja kaikki ilmoitukset ja epäilykset syrjinnästä otetaan vakavasti. Tärkeää on tilanteen selvittäminen ja ratkaiseminen välittömästi osapuolten kesken. Ensisijaisena vastuuhenkilönä on aina aikuinen, joka on ensimmäisenä tilanteessa mukana. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteuttamisesta ja toteutumisen valvonnasta vastaa viime kädessä oppilaitoksen rehtori.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet työyhteisössä

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikissa henkilöstöä koskevissa päätöksissä. Jokaisella työntekijällä on mahdollisuus vaikuttaa yhteisten asioiden valmisteluun ja oman työnsä suunnitteluun.

Ikä, sukupuoli, kansalaisuus tai muu henkilöön liittyvä asia ei saa vaikuttaa rekrytointiin tai palkkaperusteisiin. Rekrytoinnissa valinta tehdään aina perustuen henkilön pätevyyteen ja tehtävään soveltuvuuteen. Kaikilla työntekijöillä on samat työehtosopimuksesta ilmenevät edut ja velvollisuudet.

Työpaikan ilmapiiriin ja avoimuuteen kiinnitetään jatkuvaa huomiota. Tiedon tulee kulkea hyvin työyhteisön sisällä. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien yhteisön jäsenten velvollisuus. Tavoitteena on tasa-arvoinen, yhteistyökykyinen ja toimiva työyhteisö, jossa tasa-arvo on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista haittaaviin asenteisiin on kiinnitettävä erityistä huomioita. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet usein vaikeasti havaittavissa. Vain asenteisiin vaikuttamalla saadaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet vaikuttamaan pysyvästi.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuutta edistävät toimenpiteet opetuksessa

Opetukseen osallistuvilla on oikeus turvalliseen ympäristöön. Avoin rohkaiseva ja myönteinen ilmapiiri mahdollistaa oppilaan vuorovaikutustaitojen, aloitekyvyn ja pitkäjänteisyyden kehittymisen. Hyvä oppimisympäristö tukee oppilaan luovuutta, aktiivisuutta, itsenäistä ajattelua, sekä turvallista kasvua ja kehitystä.

Oppilaat otetaan vuosittain ilmoittautumisjärjestyksessä, erillistä valintakoetta ei ole. Sukupuolella ei ole vaikutusta opiskelijavalintoihin.

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmissa painotetaan lasten ja nuorten eri kehitysvaiheiden tuntemusta ja eri taitojen kehittämistä oikeaan aikaan lapsen yleiseen

kehitykseen nähden. Opetussuunnitelman mukainen, eri ikäryhmien tasoittain etenevä opetus takaa sen, että oppilaat ovat tasavertaisessa asemassa kun samaan ikäryhmään kuuluvat ja mahdollisimman samantaitoiset oppilaat harjoittelevat ja esiintyvät samoissa ryhmissä. Taitotasoin etenevässä opetuksessa erityisen lahjakkailla oppilailla on mahdollisuus edetä opinnoissaan nopeammin kuin vähemmän lahjakkailla. Tämä takaa onnistumisen elämyksiä kaikissa opintojen vaiheissa ja mahdollistaa kykyyn ja lahjakuuteen liittyvän yhdenvertaisuuden.

Oppimisen arviointi on jatkuvaa, oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen, siinä ei verrata oppilaiden suorituksia toisiinsa eikä se kohdistu oppilaan persoonaan tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Opetussuunnitelman tavoitteet ja arviointiperusteet kerrotaan oppilaille ja oppilaita ohjataan myös asettamaan itse tavoitteita omalle oppimiselleen, sekä kannustetaan itsearviointiin.

Oppilaan yksilöllisyyttä kunnioitetaan ja heitä kannustetaan itsenäiseen ajatteluun ja omien mielipiteiden esittämiseen ilman, että se vaikuttaa heidän saamaansa opetukseen. Ryhmäopetuksessa on tärkeää luoda turvallinen oppimisilmapiiri, jossa jokainen kokee kuuluvansa ryhmään ja voi turvallisesti ilmaista itseään. Syrjintä ei ole mielipidekysymys: kukaan ei voi perustella syrjivää käytöstä omalla vakaumuksellaan tai mielipiteellään. Mahdolliseen syrjintään tai kiusaamiseen opettajan on puututtava välittömästi.

Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa

Häirintää pyritään ennaltaehkäisemään luomalla oppilaitokseen luottamukselle, tasa-arvolle ja yhdenvertaisuudelle rakentuva yhteisöllinen toimintakulttuuri, jossa ei ole häirinnän sivustaseuraaajia, vaan jokainen tahtoo, osaa ja uskaltaa puuttua havaitsemaansa häirintään ja kertoa siitä opettajalle tai muulle oppilaitoksen aikuiselle.

Ensisijaisena vastuuhenkilönä oppilaan kokemaa häirintää tai syrjintää selvitettäessä on aina aikuinen, opettaja tai kuka tahansa muu henkilökuntaan kuuluva, joka on ensimmäisenä tilanteessa mukana. Tapauksen kulku selvitetään ja kirjataan muistiin. Asiasta ilmoitetaan oppilaitoksen rehtorille ja tarvittaessa järjestetään osapuolten yhteinen tapaaminen, jossa sovitaan epäasiallisen käytöksen lopettamisesta ja otetaan yhteyttä huoltajiin. Vakavimmat tapaukset ovat aina rikoksia ja niiden selvittely kuuluu poliisille.

Jos työntekijä joutuu häirinnän tai syrjinnän kohteeksi, ensimmäiseksi kannattaa ottaa asia esille epäasialliseen käytökseen syyllystyneen kanssa. Jos tilanne ei ratkea, tulee työntekijän ilmoittaa asiasta esimiehelleen tai esimiehen ollessa asianomainen tämän esimiehelle.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen

Oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, kuitenkin vähintään joka kolmas vuosi.

Lähteet:

[Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 - Säädökset alkuperäisinä](#)

[Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 - Ajantasainen lainsäädäntö](#)

Koulu vailla vertaa! opas yhdenvertaisuussuunnitteluun. Rauhankasvatusinstituutti RKI ry, 2016

Yhteiseen ymmärrykseen tasa-arvosta: opas oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelman laadintaan. Opetushallitus 2008

Kop kop- pääseekö sisään? yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisjärjestöille. Sisäasiainministeriö 2011